पंडित दीनदयाळ उपाध्याय हिरक महोत्सव कार्यक्रमाचा सविस्तर अहवाल

दिनांक : 11 फेब्रुवारी 2026

स्थळ : खान्देश कॉलेज एज्युकेशन सोसायटीज इन्स्टिट्यूट ऑफ मॅनेजमेंट अँड रिसर्च', जळगाव (DTE Institute code- 5101)

उपस्थित विद्यार्थी संख्या : 90

1. प्रस्तावना

दिनांक ११ फेब्रुवारी रोजी संस्थेमध्ये पंडित दीनदयाळ उपाध्याय हिरक महोत्सव निमित्त विशेष कार्यक्रमाचे आयोजन करण्यात आले होते. या कार्यक्रमाचा मुख्य उद्देश विद्यार्थ्यांना पंडित दीनदयाळ उपाध्याय यांच्या जीवनकार्याची ओळख करून देणे, त्यांच्या विचारांची मांडणी करणे तसेच "एकात्म मानवतावाद" या तत्त्वज्ञानाची सखोल माहिती देणे हा होता.

कार्यक्रमामध्ये सुमारे 90 विद्यार्थी उपस्थित होते. विद्यार्थ्यांनी अत्यंत उत्साहाने आणि शिस्तबद्ध पद्धतीने सहभाग नोंदविला. कार्यक्रमाचे वातावरण प्रेरणादायी व राष्ट्रभक्तीने ओतप्रोत असे होते.

2. उद्घाटन समारंभ

कार्यक्रमाची सुरुवात दीपप्रज्वलन व सरस्वती पूजनाने करण्यात आली.

कार्यक्रमाचे उद्घाटन संस्थेचे संचालक मा. प्राध्यापक डॉ. बी. व्ही. पवार, डीन, स्कूल ऑफ कॉम्प्युटर ॲप्लिकेशन मा. श्री. एस. एन. खान तसेच कार्यक्रमाच्या संसाधन व्यक्ती डॉ. दीपाली पाटील यांच्या हस्ते करण्यात आले.

उद्घाटन प्रसंगी मान्यवर संस्थेचे संस्थापक संचालक मा. प्राध्यापक डॉ. बी. व्ही. पवार यांनी पंडित दीनदयाळ उपाध्याय यांच्या कार्याचा संक्षिप्त आढावा घेत विद्यार्थ्यांना त्यांच्या विचारांपासून प्रेरणा घेण्याचे आवाहन केले. त्यांनी सांगितले की, उपाध्यायजींचे विचार आजच्या काळातही तितकेच मार्गदर्शक आणि उपयुक्त आहेत.

3. कार्यक्रमाचे सूत्रसंचालन

कार्यक्रमाचे प्रभावी सूत्रसंचालन सहाय्यक प्राध्यापक श्रीमती. शमाईला शेख यांनी केले. त्यांनी आपल्या ओघवत्या आणि माहितीपूर्ण शैलीत कार्यक्रमाची मांडणी केली व प्रत्येक घटकाची सांगड घालत उपस्थितांना विषयाशी जोडून ठेवले.

4. कार्यक्रमाचा मुख्य आशय

कार्यक्रमात डॉ. दीपाली पाटील यांनी खालील मुद्द्यांवर आपले मनोगत व्यक्त केले व विद्यार्थ्यांशी सविस्तर चर्चा केली:

(A) पंडित दीनदयाळ उपाध्याय यांच्या विचारांची मांडणी

वक्त्यांनी उपाध्यायजींच्या राष्ट्रवादी विचारसरणीचे महत्त्व स्पष्ट केले. त्यांनी समाजाच्या सर्व घटकांचा सर्वांगीण विकास होणे आवश्यक असल्याचे प्रतिपादन केले. त्यांची विचारधारा ही भारतीय संस्कृती, परंपरा आणि नैतिक मूल्यांवर आधारित होती.

त्यांच्या मते, विकास हा केवळ आर्थिक नसून तो सामाजिक, सांस्कृतिक आणि आध्यात्मिक अशा सर्व स्तरांवर असावा.

(B) एकात्म मानवतावाद

"एकात्म मानवतावाद" ही पंडित दीनदयाळ उपाध्याय यांनी मांडलेली प्रमुख तत्त्वज्ञानात्मक संकल्पना आहे. या तत्त्वज्ञानानुसार मानव हा शरीर, मन, बुद्धी आणि आत्मा या चार घटकांचा समन्वय आहे. समाजव्यवस्था व राष्ट्रनीती आखताना या सर्व घटकांचा विचार करणे आवश्यक आहे. वक्त्यांनी स्पष्ट केले की, एकात्म मानवतावाद ही पाश्चात्य भांडवलशाही किंवा समाजवाद यांना पर्याय देणारी भारतीय विचारसरणी आहे. यामध्ये मानवकेंद्रित विकासावर भर दिला जातो.

(C) जीवनप्रवास

कार्यक्रमात पंडित दीनदयाळ उपाध्याय यांच्या जीवनप्रवासाचा आढावा घेण्यात आला. त्यांच्या बालपणातील संघर्ष, शिक्षणातील प्रावीण्य, संघटन कौशल्य आणि राष्ट्रसेवेची निष्ठा यांचा उल्लेख करण्यात आला.

अत्यंत प्रतिकूल परिस्थितीतही त्यांनी शिक्षण पूर्ण केले आणि पुढे भारतीय जनसंघाच्या स्थापनेत महत्त्वपूर्ण भूमिका बजावली. त्यांचे संपूर्ण जीवन राष्ट्रसेवेसाठी अर्पण झाले होते.

(D) अंत्योदय योजना

कार्यक्रमात "अंत्योदय" या संकल्पनेचे महत्त्व विशेषतः स्पष्ट करण्यात आले. अंत्योदय म्हणजे समाजातील सर्वात शेवटच्या घटकाचा विकास. उपाध्यायजींच्या मते, समाजातील दुर्बल आणि वंचित घटकांपर्यंत विकासाची फळे पोहोचली पाहिजेत. या तत्त्वावर आधारित विविध योजना पुढे शासनाकडून राबविण्यात आल्या. विद्यार्थ्यांना या संकल्पनेचे सामाजिक आणि नैतिक महत्त्व समजावून सांगण्यात आले.

5. व्हिडिओ क्लिप प्रदर्शन

कार्यक्रमादरम्यान पंडित दीनदयाळ उपाध्याय यांच्या जीवनकार्यावर आधारित एक माहितीपट (व्हिडिओ क्लिप) विद्यार्थ्यांना दाखविण्यात आला. या व्हिडिओमधून त्यांच्या जीवनातील महत्त्वपूर्ण प्रसंग, त्यांची विचारसरणी आणि राष्ट्रसेवेसाठीचे योगदान यांचे प्रभावी चित्रण करण्यात आले होते. विद्यार्थ्यांनी अत्यंत लक्षपूर्वक हा व्हिडिओ पाहिला आणि त्यातून प्रेरणा घेतली.

6. विद्यार्थ्यांचा प्रतिसाद

उपस्थित 90 विद्यार्थ्यांनी कार्यक्रमात सक्रिय सहभाग घेतला. काही विद्यार्थ्यांनी प्रश्नोत्तर सत्रात सहभाग नोंदवून आपल्या शंकांचे निरसन करून घेतले. कार्यक्रमामुळे विद्यार्थ्यांमध्ये सामाजिक जाणीव आणि राष्ट्रप्रेमाची भावना अधिक दृढ झाली.

7. समारोप व आभार प्रदर्शन

कार्यक्रमाचा समारोप सहप्राध्यापक श्री. एस. एन. खान यांनी आभार प्रदर्शनाने केले. त्यांनी कार्यक्रम यशस्वी करण्यासाठी मान्यवरांचे, आयोजकांचे व विद्यार्थ्यांचे मनःपूर्वक आभार मानले. तसेच भविष्यातही अशा प्रकारचे प्रेरणादायी कार्यक्रम आयोजित करण्याची गरज व्यक्त केली.

8. निष्कर्ष

पंडित दीनदयाळ उपाध्याय हिरक महोत्सव निमित्त आयोजित हा कार्यक्रम अत्यंत यशस्वी व प्रेरणादायी ठरला. विद्यार्थ्यांना त्यांच्या विचारांची सखोल ओळख झाली तसेच "एकात्म मानवतावाद" व "अंत्योदय" या संकल्पनांचे महत्त्व समजले.

हा कार्यक्रम विद्यार्थ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी उपयुक्त ठरला असून त्यांच्या मनामध्ये राष्ट्रसेवेची प्रेरणा जागृत करण्यात यशस्वी झाला.

९. कार्यक्रमाचे फोटो

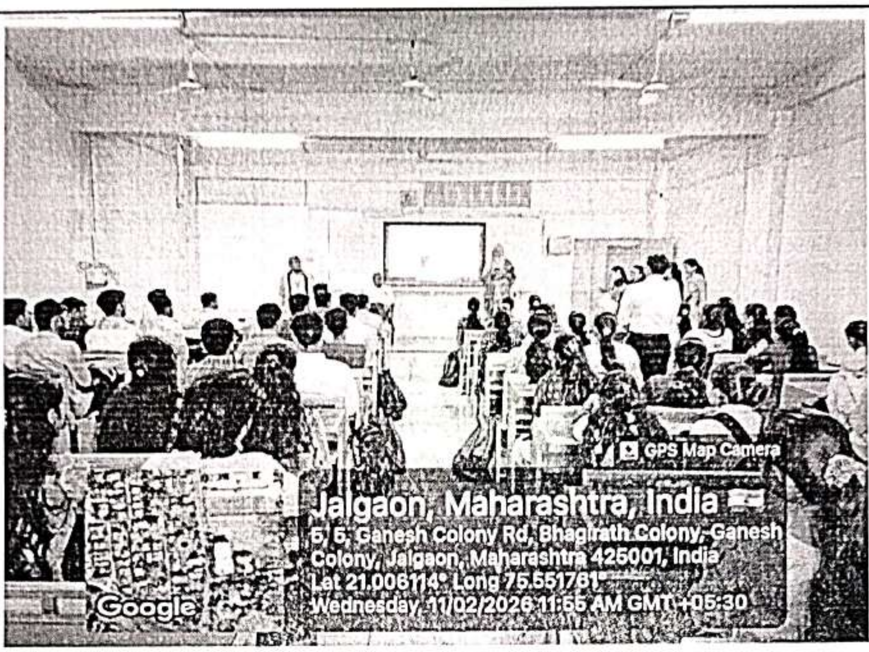
GPS Map Camera
Jalgaon, Maharashtra, India
6, 6, Ganesh Colony Rd, Bhagirath Colony, Ganesh Colony, Jalgaon, Maharashtra 425001, India
Lat 21.006114° Long 75.551761°
Wednesday, 11/02/2026 11:55 AM GMT +05:30
Google

GPS Map Camera
Jalgaon, Maharashtra, India
2h57+33f Ram Ratan, Opp. Imr Clg, Above Central Bank Of India, Professor Colony, Ganesh Colony, Jalgaon, Maharashtra 425001, India
Lat 21.006079° Long 75.551615°
Wednesday, 11/02/2026 11:56 AM GMT +05:30
Google

Khandesh College Education Society's

INSTITUTE OF MANAGEMENT & RESEARCH

NAAC Accredited **'A'** Grade, (CGPA 3.17)
Recognized By (AICTE) New Delhi
An Autonomous Institute Affiliated to KBC North Maharashtra University, Jalgaon

11/02/2026

श्री.एस. एन. खान
डीन, स्कूल ऑफ कॉम्प्युटर ॲप्लिकेशन

प्राध्यापक डॉ. बी.व्ही.पवार
संचालक – आय.एम.आर